

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 4. Cum religiosis quoniam possunt dispensare in votis, iuramentis, &
pœnis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

dicendum est de licentia sui Prælati posse Episcopum illos absolueri, & dispensare, sic alios referens Aula de censuris, 2. part. cap. 7. disp. 1. dub. 6. Henricus 2. lib. 14. de irregular. cap. 20. num. ult. & lib. 6. de penitent. cap. 16. n. 8. & lib. 10. de sacrament. ordm. cap. 20. n. 2. Suarez de penit. disp. 30. sect. 2. n. 3. qui dicit ita esse in praxi receptum, & tom. 5. de censuris, disp. 41. sect. 2. n. 12. plures referens Sanchez lib. 4. summ. cap. 39. num. 32. Molin. disp. 61. citata, num. 4. Basilus de Leon num. 16.

3 Aduerto tamen, etsi de iure communi non possent religiosi ex saorum Prælatorum licentia Episcopum adire pro dispensatione obtinenda: at ex priuilegiis à Sede Apostolica concessis rectè possunt. Est enim omnibus ferè religionibus hoc priuilegium concessum, vt testatur Corduba in compendio priuilegiiorum mendicant. in suis addit. verbo absolutio ordinaria quoad fratres, §. 1. & ex illo tradit Sanchez n. 32. Basil. n. 18.

4 Aduerto secundo cum Basil. de Leon illo cap. 5. n. 21. religiosus, & secularis subiectos prioribus ordinum militarium, quibus non competit potestas absolueri, & dispensandi subditos in casibus commissis à Trident. Episcopis; posse de licentia suorum Prælatorum ad Episcopum recurrere, pro dispensatione, vel absolutione obtinenda, quia non debent deterioris conditionis esse aliis secularibus. Episcopus autem (inquit Basil.) erit ille, in cuius diocesi commoratur, aut si nullius diocesis sit, Metropolitanus, tamquam ad ordinarium Metropolitanus, vel nuntius, qui si potestatem habeat Legati à latere, potest etiam & religiosos quoslibet absolueri, quia est legitimus exemptorum superior, vt bene dicit Sanchez lib. 4. summ. c. 39. num. 25. Imò existimat posse hos subditos remitti ad vicarium Episcopum, etiam si illius diocesis non sit. Tum quia ista subiectio fit tantummodo ex voluntate Prælati, quoad hunc effectum. Tum etiam, quia nisi fuisset priuilegium exemptionis, ad illum iure communi illi exempti pertinerent.

PUNCTVM VIII.

De causa requisita ad dispensationem.

Dispensatio esse potest in legibus propriis, & obligationibus inde consequentibus, vel in legibus superioris. Item causa requiritur potest, vt licitè dispensatio concedatur, & vt validè concedatur.

§. I.

Quæ causa requiratur pro dispensatione propriæ legis.

- 1 Vt valida dispensatio in propriis legibus sit, nulla causa requiritur.
- 2 Sine causa concedens dispensationem peccat.
- 3 Proponitur obiectio, & soluitur.
- 4 Aliquibus placet hoc peccatum mortale esse.
- 5 Probabilis est esse tantum veniale.
- 6 Quid dicendum de Principe sine causa dispensante.
- 7 Vrens ne dispensatione sine causa data, an peccet? Placet aliquibus venialiter ad minus peccare.
- 8 Probabilis credo nullum committere peccatum.

1 Prima regula sit, nullam causam requiri, vt validè legislator in propria lege dispenset: sic tenet innumeros referens Salas disp. 20. sect. 4. num. 37. Sanchez lib. 8. disp. 17. n. 24. Suarez lib. 6. de legibus, cap. 19. num. 6. Basilus lib. 8. cap. 14. n. 7. Couarr. 2. p. de matr. cap. 6. §. 9. num. 8. Ratio est, quia voluntate Principis lex constituitur, & ex illa integrè pendet eius obligatio. Ergo si Princeps velit ab obligatione eximere aliquos, aliis obligatis manentibus, exempti erunt ab obligatione, quod non solum verum est in supremo legislatore, sed etiam in quolibet alio inferiore respectu propriam legum. Nam ratio facta æquè de omnibus probat, & ita docet Sanchez illa disp. 17. num. 27. Salas sect. 4. num. 42. Basilus n. 7. Quocirca Episcopi, & Archiepiscopi dispensatio in legibus suis, vel Synodi diocetane concessa sine causa valet, etiam si leges iuramento firmatæ sint; quia esto peritiam committat: at dispensatio, vt pote in re propria, & in propria voluntate tenet. Adde se cum posse iuramento dispensare. Deinde est valida dispensatio propriam legum, esto confirmatæ sint à Pontifice, dummodo confirmatio solum sit approbatiua, non authoritativa, qua illas leges sibi Pontifex proprias facit, vt notat Salas, & Basilus supra.

2 Secunda regula sit. Legislator dispensationem sine iusta causa concedens peccatum committit, sic D. Thomas communiter receptus 1. 2. quæst. 97. art. 5. Vasquez disp. 178. cap. 3. & Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 18. n. 3. Salas disp. 20. sect. 5. n. 70. Suarez lib. 6. de legibus, cap. 18. n. 4. & alij innumeri ab eisdem relati: neque contrarium, vt probabile defendi potest.

Et probatur ex l. 4. in princ. ff. de damno insect. ibi prætorum posse definitum terminum ex causa dare. Et ex l. relegati, in fine, ff. de penis, ibi. Nemo potest commentum, remanentem dare exuli, nisi Imperator ex aliqua causa. Idem colligitur ex text. in cap. quod pro remedio. Et in cap. necessaria, 1. quæst. 7. & præcipue ex T. id. sess. 23. cap. 2. de reformat. Et sess. 24. cap. 5. loquens de matrimonij impedimentis, vel nulla, inquit, dispensatio detur, vel raro, idque ex causa, & sess. 25. c. 14. petitur causa ad dispensandum, & cap. 18. dicitur, quod si virens, iustaque ratio, maiorque quandoque expostulauerit, cum aliquibus dispensandum esse, id causa cognita, & summa cum maturitate à quibuscumque ad quos dispensatio pertinebit, præstandum est. Et ratio est manifesta, quia si Princeps sine causa ab obligatione legis communis te eximit, inæqualitatem facit, & aliquo modo vitium acceptationis personarum committit, & occasione alij præbet querelas efformandi, cum videant se esse sub onere legis, à qua tu sine speciali causa exemptus es: quæ omnia sunt contra rationem. Ergo non potest Princeps, qui debet esse fidelis, & prudens obligationum dispensator, hanc facere inæqualitatem.

3 Neque obstat, si de cas obligationem pendere ex voluntate legislatoris, qui sicut potuit pro libro illam imponere, ita potest eam abrogare, vel dispensare. Quia nunquam potuit absque causa boni communis legem imponere, neque absque illa (vt multi docent) abrogare, neque cum aliquo dispensare, si causa, quæ legem mediare cedat in bonum commune, non intercedat: quia iure naturæ obligatur bono communi prospiciere, cui non satis consulere, si pro libro ab obligatione legis aliquos eximere possit. Item neque obstat Deum posse pro sola sua voluntate à legum obligatione aliquem eximere, vt dicimus etiam legislatorum humanum id ipsum posse, quia voluntas diuina est summa regula bonitatis, quæ tamen non est humana. Item legislator humanus tenetur tam in legis impositione, quam in illius dispensatione bono communi prospiciere, quia est dispensator bonorum communium, cui tamen bono Deus non tenetur attendere, sufficit, si bono speciali alicuius prospiciat, quia est dominus omnium. Neque obstat etiam posse Principem tributa sibi debita debitorum remittere absque vlla alia causa, præter eius voluntatem, & vt illi benefaciat, vt inde inferas posse à legis obligatione debitorum remittere, quia in remissione tributi debiti habet se Princeps vt priuata personam at in exemptione à legem non personam priuam, sed communem induit. Tandem non obstat plures dispensationes in gradibus prohibitis à Pontifice expostulati, nulla tamen causa assignata, quia licet non assignetur causa, non tamen sine causa conceduntur; pro causa enim concessionis succedit copiosior elemosyna à dispensato donata in sumptus publicos, sicuti pro causa concedendi priuilegium Bullæ succedit elemosyna à quolibet Bullam sumente tributa.

4 Sed inquires, quod peccatum sit dispensationem sine causa concedere? Plures affirmant ex genere suo esse mortale, sic Couarr. 4. decret. 2. part. cap. 6. §. 9. n. 7. Manuel Rodriguez 1. part. summ. cap. 19. fine, in 2. edit. Suarez lib. 6. de legibus, cap. 18. n. 17. & alij plures, quos referet Sanchez lib. 8. disp. 18. n. 6. Mouerunt præcipue ex Trident. sess. 25. cap. 5. de reformat. vbi grauitè prohibet dispensationem sine causa datam: & ratio assignatur in dict. sess. 25. c. 18. cum dicit, dispensare sine causa nihil aliud esse, quam vnicuique ad leges transgredientis aditum aperire. Negari enim non potest inde sumi occasionem minoris obsequii.

5 Ceterum verius credo solum esse peccatum veniale ex genere suo, si secludamus scandalum, & damnum notabile aliorum, sic docet Sanchez plures referens, n. 7. Salas disp. 20. sect. 5. n. 55. Valent. 1. 2. disp. 7. quæst. 5. punct. 9. ad finem. Nauarr. prelat. 9. n. 11. & cap. 11. n. 57. Basilus de Leon lib. 8. cap. 14. n. 4. Ratio est, quia non videtur grauis deformitas partem totam non se conformare. Ergo secluso scandalo, & damno aliorum non est graue peccatum sine causa dispensationem concedere. Quocirca si ex concessa dispensatione sine causa, sumerent dispensati occasionem grauem contemneri legem; tunc cerè teneretur Princeps sub mortali dispensationem talem negare. Et idem est, si graue damnum Ecclesiæ, vel subditis ex tali dispensatione proueniret, & sine dubio proueniret, si cum Sacerdote absque vlla causa dispensaretur in celibatu, vel in recitatione continua horarum, vel in pluralitate beneficiorum. Et ex his soluitur fundamentum contrarium. Ideo enim Concilium prohibet grauitè dispensationem sine causa, quia ex illa oriuntur supradicta inconuenientia. Quare in casu, in quo illa sequuntur, erit mortale. Adde inferius præcipi grauitè posse, ne dispensationem sine causa concedat, quia hi mortaliter peccant, vt dicemus, eo quod nulla sit dispensatio.

6 Ex his inferitur Principem se cum sine causa dispensationem in legibus, quas ipse debet ex honestate obseruare, peccare mortaliter, vel venialiter, iuxta diuersas sententias nuper relatas, quia iure naturæ tenetur non discordare à subditis sine causa. Quod si dicas, posita se cum dispensatione, iam discedit cum causa, obstat, quia hanc dispensationem concedere sibi non potest, & concessam tenetur reuocare. Secundo inferitur subditum